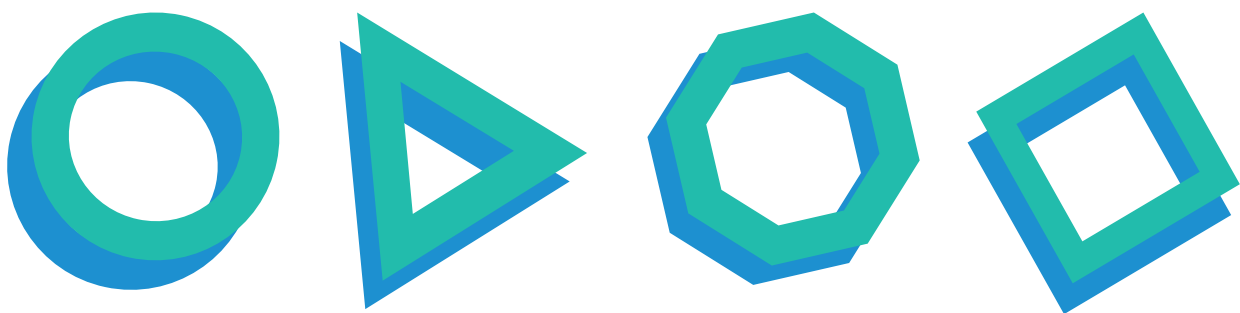

Tulevaisuus on avoin

**Avoimen TKI-toiminnan periaatteet
Turun ammattikorkeakoulussa**

Sisältö

1. Johdanto.....	3
2. Avoimen TKI-toimintakulttuurin periaatteet.....	5
3. Avoimien TKI-toimintamallien periaatteet.....	6
4. Avoimen julkaisemisen periaatteet.....	8

1. Johdanto

Vaatimukset korkeakoulujen tuottaman tiedon tehokkaammasta hyödyntämisestä kasvavat. Ammattikorkeakoulun vaikuttavuus mitataan ennen kaikkea sillä, kuinka yhdessä elinkeinoelämän kanssa tuotettua osaamista ja tietoa hyödynnetään käytännössä korkeakoulumaailman ulkopuolella. Tutkimus-, kehitys- ja innovaatiotoiminnan (TKI) tulosten tarkoituksenmukaisella soveltamisella ja innovaatioiden kaupallistamisella on suuri vaikutus työllisyyteen ja kestävään kasvuun.

Avoimella TKI-toiminnalla tarkoitetaan avointa toimintakulttuuria ja avoimien toimintamallien hyödyntämistä Turun ammattikorkeakoulun tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminnassa. Yhteiskunnallisen vaikutavuuden lisäksi avoimet toimintamallit lisäävät ammattikorkeakoulun henkilöstön osaamista ja meritoitumismahdollisuuksia sekä osallistavat henkilöstöä laajasti TKI-työhön.

Avoin tiede ja tutkimus (ATT) on ollut jo vuosikymmenen ajan yksi EU-komission strategisista teemoista. Euroopan unionissa on tunnustettu, että yhteiskunnan suuria haasteita voidaan ratkoa vain ottamalla tutkimustieto tehokkaasti käyttöön elinkeinoelämässä ja muualla yhteiskunnassa. Tämä edellyttää, että tuotettu tieto avataan tutkimusetiikan ja juridiikan asettamissa rajoissa kaikkien halukkaiden käytettäväksi käyttökelpoisessa muodossa. Tavoitteen saavuttamiseksi luodut rahoitusmekanismit ohjaavat myös Turun ammattikorkeakoulun toimintaa sekä strategisesti että arjen tasolla.

USKOTTAVUUS

Rehellisyys ja tinkimättömyys tieteentekemisessä

LUOTETTAVUUS

Läpinäkyvyys tutkimusdatan validoinnissa sekä datan toistettavuus

TEHOKKUUS

Päällekkäisen työn välttäminen

MUKAUTUVUUS

Nopea reagointi vallitseviin yhteiskunnallisiin haasteisiin

Avoimen tieteen ja tutkimuksen arvopohja Euroopan unionin näkökulmasta.

(Lähde: <http://ec.europa.eu/research/openscience/index.cfm?pg=open-science-policy-platform-faqs>)

Avoimessa TKI-toiminnassa korostuu organisaatioiden näkyvyys ja läpinäkyvyys. Avoin toiminta lisää Turun ammattikorkeakoulun positiivista näkyvyyttä ja myös sitä kautta ammattikorkeakoulun vaikuttavuutta. Se tekee sisäisistä prosesseistamme läpinäkyviä, mikä mahdollistaa organisaation eri yksiköiden kustannustehokkaan yhteistyön sekä tasapuoliset toimintaedellytykset.

TKI-RAHOITUS

VAIKUTTAVUUS

IMAGO

LÄPINÄKYVYYS

Avoimen TKI-toiminnan ytimet Turun ammattikorkeakoulussa.

Turun ammattikorkeakoulun TKI-toiminnan tulee olla niin avointa kuin mahdollista ja niin suojattua kuin tarpeen. Avoin toiminta ei estä tiedon suojaamista tai sen kaupallistamista. Avoimuus on hallittu strateginen valinta, joka hyödyttää ammattikorkeakoulun tutkimusryhmiä ja tukee ammattikorkeakoulun strategiaa.

Avoimuuden periaatteet ovat kattavasti esillä kaikkialla yhteisössämme. Ammattikorkeakoulun johto seuraa avoimen TKI-toimintakulttuurin kehittymistä ja tekee avoimen TKI-toiminnan periaatteisiin tarpeen mukaan muutoksia. Periaatteet viedään käytäntöön erillisten linjausten ja ohjeistusten avulla.

2. Avoimen TKI-toimintakulttuurin periaatteet

Turun ammattikorkeakoulu on sitoutunut edistämään avoimen tieteen ja tutkimuksen toimenpiteitä sisäisessä toiminnassaan sekä alueellisessa, kansallisessa ja kansainvälisessä yhteistyössä. Avoimet toimintatavat edesauttavat yhteistyötä sekä organisaation sisällä että sen ulkopuolella. Avoimen toiminnan ansiosta laajenevat henkilökohtaiset verkostot tulevat oman organisaatiomme ja yhteistyökumppaniemme käyttöön. Avoimeen TKI-toimintakulttuuriin kuuluu paitsi tuotettujen aineistojen, menetelmien ja tuotosten jakamista myös muualla tuotetun tiedon tehokasta hyödyntämistä omassa toiminnassa.

Tulevaisuuden työ tehdään verkostoissa, joiden lisäarvo syntyy niiden avoimuudesta ja kyvystämme kytkeytyä niihin. Omassa organisaatiossamme avoimen tieteen ja tutkimuksen periaatteiden seuraaminen edistää kokeilukulttuuria ja epäonnistumisen sietämistä, joiden avulla olemme yhteisönä aidosti kykeneviä toimimaan tulevaisuuden innovaatioekosysteemeissä. Laadukas ja luonteeltaan avoin TKI-toiminta synnyttää uusia yritys yhteistyömuotoja vaikuttaen samalla julkiseen päätöksentekoon.

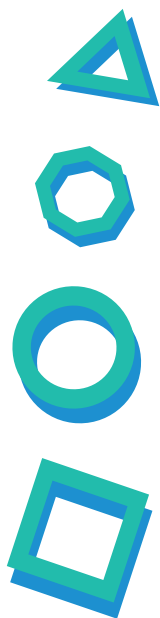
Avoimen tieteen periaatteiden mukaisesti tuotettu tieto on saavutettavissa ja käytettävissä yli organisaatorajojen. Tiedon käyttökelpoisuus varmistetaan huomioimalla avoimen tieteen kansalliset ja kansainväliset kehityskulut ammattikorkeakoulun kokonaisarkkitehtuurissa. Ammattikorkeakoulun prosessit ja tietojärjestelmät toimivat kokonaisuutena siten, että tiedon avaaminen onnistuu hallitusti, tutkimuseettisiä periaatteita noudattaen ja lähtökohtaisesti automatisoiduin prosessein. Turun ammattikorkeakoulun TKI-toiminnassa tuotetut aineistot ja menetelmät avataan ja tulokset julkaistaan, ellei muuta ole tapauskohtaisesti sovittu esimerkiksi tietosuojaan tai tiedon kaupallistamiseen liittyvien tavoitteiden näkökulmasta.

Avoim TKI-toimintakulttuuri rakentuu käytännössä yksilöiden valinnoista, joita tuetaan erilaisten linjausten, työkalujen ja palveluiden avulla. Ammattikorkeakoulun henkilökuntaa kannustetaan hyödyntämään monipuolisesti avoimuutta edistäviä toimintatapoja, kuten suuren yleisön osallistumisalustat (public engagement platforms), tiedetalkoot (citizen science), yhteiskehittely (co-creation), avoimet kokeiluympäristöt (living labs) ja joukkoistaminen (crowdsourcing). Avoimessa TKI-toiminnassa tarvittava osaaminen on osa henkilöstön kehittämissuunnitelmaa.

Avoimuuden kulttuuri mahdollistaa kustannustehokkaan ja vaikuttavan TKI-toiminnan, jonka yhteiset toimintamallit koskettavat koko ammattikorkeakouluyhteisöä. Käytössä olevat TKI-prosessit edistävät hallitusti sekä sisäistä että ulkoista läpinäkyvyyttä. Avoimuuden periaatteet otetaan huomioon uusia TKI-toimintamalleja kehitettäessä.

3. Avoimien TKI-toimintamallien periaatteet

Avoimet TKI-toimintamallit varmistavat, että Turun ammattikorkeakoulun tuottama tieto ja osaaminen saadaan avattua hallitusti niistä kiinnostuneiden organisaatioiden ja yksilöiden käyttöön. Toisaalta tavoitteena on, että kaikki yhteisömme jäsenet pystyvät hyödyntämään muualla tarjolla olevaa avointa tietoa systemaattisesti ja tehokkaasti.

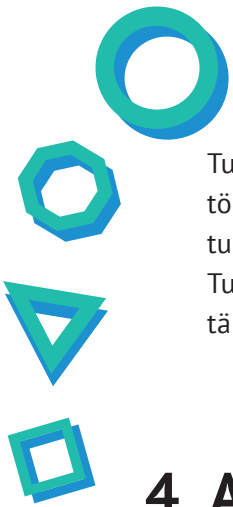
Turun ammattikorkeakoulun avoimet TKI-toimintamallit rakentuvat hyvien aineistohallintatapojen, tutkimuseettisten periaatteiden, lainsäädännön sekä TKI-toimintaa koskevien rahoitusehtojen ja sopimusten viitekehykseen. Toimintamalleissa huolehditaan luottamuksellisten ja arkaluontoisten tietojen suojaamisesta, tietoturvasta sekä tietosuojasta. Avoin toiminta tukee kaupallistamisprosesseja selkeyttämällä ja standardisoidulla innovaatioiden tuottamiseen liittyviä toimintatapoja ja roolituksia. Ammattikorkeakoulun oma tutkimuseettinen toimikunta tukee avoimien TKI-toimintamallien kehittämistä ja yhteisöä niihin liittyvissä ongelmatilanteissa.

Avoimet toimintamallit mahdollistavat TKI-projektien prosessien, menetelmien, aineistojen ja tulosten avaamisen ja olemassa olevan tiedon hyödyntämisen. TKI-infrastruktuurin avoimiin toimintamalleihin liittyvien työkalut ovat helppokäyttöisiä. Toimintamallit ottavat huomioon asian-tuntijayhteisön eri käyttäjäryhmien tarpeet siten, että sekä henkilökunnan edustajien että opiskelijoiden on mahdollista hyödyntää avointa tietoa ja toimia yhteisön avoimuuden periaatteiden mukaisesti.

Tieto avataan siten, että se on saavutettavaa ja käyttökelpoista. Tämä varmistetaan tarkoituksenmukaisella dokumentaatiolla ja metatiedoilla sekä helposti löydettävissä olevan verkkoalustan avulla. Tiedon kuratointia kehitetään keskitetysti ammattikorkeakoulussa, mutta tieto avataan ja pitkäaikaissäilytetään mahdollisimman usein kansallisessa tai kansainvälisessä tietovarastossa. Näitä tietovarastoja hyödynnetään myös suojatun tiedon säilyttämisessä, jolloin suojattu tieto on tarvittaessa myös yhteistyökumppaniemme käytössä. Ammattikorkeakoulun avoimuuden infrastruktuuria kehitetään yhteistyössä kansallisten ja kansainvälisten toimijoiden kanssa yhteistyökumppanien tarjoamia palveluita hyödyntäen.

Aineistonhallinta kuuluu olennaisena hyvään tieteelliseen käytäntöön. Aineistonhallintasuunnitelma on osa hanke- ja/tai tutkimussuunnitelmaa. Aineistonhallintasuunnitelman tärkeimmät suuntaviivat ja periaatteet päätetään jo hankkeen valmisteluvaiheessa. Projekteja valmisteltaessa huomioidaan sekä rahoittajien vaatimukset että Turun ammattikorkeakoulun omat toimintamallit, jotta tiedon avaaminen projektin aikana ja sen jälkeen on mahdollisimman tehokasta. Tieto sekä siihen liittyvä dokumentaatio ja metatiedot tallennetaan siten, että ne ovat käytettävissä läpi aineiston elinkaaren. Avoimelle tiedolle suositellaan käytettäväksi standardimuotoisia koneluettavia Creative Commons -lisenssejä, joiden perusteella voidaan määritellä kunkin aineiston julkisuuden aste ja käyttöoikeudet.

Aineistonhallintasuunnitelmassa määritellään aineiston omistajuus- ja käyttöoikeudet sekä luottamuksellisuus. Projektin vastuuhenkilö huolehtii, että tarvittavat omistajuus-, käyttö- ja salassapitosopimukset laaditaan riittävän ajoissa. Toimintaperiaatteet omistajuus- ja käyttöoikeuksien osalta on kuvattu tarkemmin Turun ammattikorkeakoulun immateriaalioikeuksia koskevissa toimintaperiaatteissa.

Turun ammattikorkeakoulun tuottama tieto on lähtökohtaisesti yhteiskäytöstä ja avointa, jos syytä muuhun ei ole. Julkaisujen kautta esiintuotujen tulosten tausta-aineistojen avaamiseen tulee kiinnittää erityistä huomiota. Tulosten avoin julkaiseminen taustatietoineen suojaa niitä väärinkäytöksiä ja varmistaa tekijöiden ansioitumisen.

4. Avoimen julkaisemisen periaatteet

Julkaisutoiminta on osa tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoimintaa. Sen tarkoituksena on tuoda esille Turun ammattikorkeakoulun TKI-toiminnan tuloksia sekä henkilöstön ja opiskelijoiden osaamista ja asiantuntijuutta. Avoimella julkaisemisella tarkoitetaan julkaisujen lähtökohtaista avoimuutta ja niiden rinnakkaistallentamista.

Turun ammattikorkeakoulun tavoitteena on tuottaa sekä tieteellisesti varteenotettavia julkaisuja että tuoda tulokset ja osaaminen näkyviin ammatilaismedioissa. Lisäksi tavoitteena on, että julkaisut tukevat ammattitaidon esille tuontia alueen päivittäisiin tarpeisiin. Laadukas julkaisutoiminta tukee Turun ammattikorkeakoulun brändiä ja vaikuttavuutta.

Julkaisutoiminnassa kannustetaan avoimeen julkaisemiseen ja rinnakkaistallentamiseen. Avoimella julkaisemisella (Open Access) tarkoitetaan, että julkaisut ovat pysyvästi ja vapaasti saatavilla internetin kautta ilman korvausta. Turun ammattikorkeakoulun julkaisusarjoissa ja muissa omissa julkaisukanavissa painopiste on avoimessa julkaisemisessa. Yhteisömme tuottamat tieteelliset ja ammatilliset julkaisut muissa kanavissa rinnakkaistallennetaan ammattikorkeakoulun käyttämään avoimeen julkaisuarkeistoon. Rinnakkaistallennettava versio määräytyy kustantajan ehtojen tai julkaisusopimuksen mukaan. Julkaisujen tekijöitä ohjeistetaan rinnakkaistallennukseen liittyvissä asioissa.

Tekijä valitsee laadultaan ja vaikuttavuudeltaan parhaaksi katsomansa julkaisukanavan. Julkaisemisen avoimuus (Kultainen tai Vihreä Open Access) on merkittävä kriteeri julkaisukanavaa valittaessa. Tieteellisten artikkelien tausta-aineistot pyritään avaamaan siten, että ne ovat löydettävissä artikkelin yhteydestä. Artikkeleissa esille tuotu sisältö pyritään mahdollisuuksiensa mukaan popularisoimaan suurelle yleisölle.

Turun ammattikorkeakoulun henkilökunnalle suositellaan akateemista tunnustautumista meritoitumisen varmistamiseksi. Julkaisujen jatkokäyttöä ei tule tarpeettomasti rajoittaa ja niiden käyttöehdot tulee tuoda selkeästi esille, jos julkaisukanava antaa siihen mahdollisuuden. Julkaisuille suositellaan käytettäväksi standardimuotoisia koneluettavia Creative Commons-lisenssejä.

